

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
 טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
 דוא"ל: m0722477774@gmail.com

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
 העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
 12

חשוון תשע"ו
 נושא החודש:
 עבודת הלילה

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

לילות הזהב

ואמונתך בלילות

"אור היום" מרמז באופן כללי על המצב המתוקן בו ה"דעת" מאירה. אדם יודע ומבין ברור מה האמת. הוא מרגיש את נוכחות ה' בעולם, הוא מבין מה שהוא לומד, ומרגיש בהירות בתפקידו, ומתיקות בכל מעשיו ודרכיו. זה יקרה לכולנו בעולם הבא, ומעין זה אנו יכולים לטעום בשבת קודש, ומעין דמעין בכל יום - אם וכאשר נקדים לזה את עבודת הלילה.

הלילה - לעומתו - מרכז על מצב של "הסתלקות הדעת". המח סתום וחתום. לא רואה ולא מרגיש כלום. השי"ת נעלם ונסתר, לימוד התורה מעומם, וכל הדרכים מובלבלות. הלילה - כמו שהוא במציאות - מבלבל, מתסכל, ומעורר פחד. ההרגשה היא שאני לבד, ואין לי מושג מה לעשות ולהיכן ללכת.

ובמצב הזה, מה שמוטל עלינו הוא "ואמונתך בלילות". אמונה איננה דעת, ואין בה שכל. כל מהותה של האמונה הוא: להחזיק מעמד, ולחפש. כלומר, להאמין בוודאות שהחושך אינו האמת, ואינו התכלית. ומכילא לא להתבלבל ממנו, ולא להרים ידדים, אלא להחזיק חזק, ולחפש את האור, לחפש את האמת, מתוך וודאות גמורה שהיא נמצאת ושהיא תימצא.

זאת היא עבודת הלילה באופן כללי. הן במשל והן בנמשל. כעת ניכנס יותר לפרטים: הלילה בעצמו מתחלק לשניים. החצי הראשון, והחצי השני המכונה "חצות". [דיוע

מהגר"ח מברסק זיע"א שאין נקודה הנקראת 'חצות'. הכוונה אם כן לכל החצי השני של הלילה]. וכשם שיש חילוק בין היום והלילה, כך יש חילוק בין שני החלקים הללו. עד כדי שאנו מברכים על כך "להבחין בין יום ובין לילה", והכוונה - לפי ביאורו של ר' נתן - בין החצי הראשון של הלילה לחצי השני. [ויש לכך ראיות רבות, בנגלה ובנסתר. וגם מסברא הוא כך, כי בין לילה ליום אין צורך בהבחנה].

היממה מתחילה עם החצי הראשון של הלילה. בזמן זה - מבואר בזה"ק - שעדיין גן עדן נסתמים. האמונה נקטנת והולכת, והקליפות מתגברות ומסתובבות בעולם. זהו הזמן של "תוקף הדין". ולכן הדבר הטוב ביותר בזמן זה - הוא לשכב לישון. ולקיים "בידך אפקיד רוחי" - להפקיד את הנשמה בידו יתברך, והוא מגן עליה מכל הקליפות והדינים.

בחצות הלילה מתעורר קול התרנגול. הקליפות חוזרים למקומם, והאמונה מתחילה להתגלות. שערי גן עדן נפתחים, והק"ה נכנס לשם להשתעשע עם הצדיקים בדברי תורה. ואז מתעוררים רחמים גדולים, שמתגברים והולכים עד אור היום. ולכן זהו הזמן שצריך להתעורר ולקום מהשינה, לעסוק בתורה ותפילה עד שיאיר היום, ותתגלה הדעת.

שלושת עבודות הלילה

תיארונו את הדברים על פי המקורות. עניינים טמירים ונעלים, וכעת

המשך בעמ' ד <<<

התחלנו את השנה החדשה, והנה אנו עומדים בפתחו של החורף. בדרך כלל ה'חורף' איננו "בשורה". אדרבה, הוא מעורר ומשרה אורה של כבודות ורוח נכאה. מזג האויר המעונן והגשום או לפחות הקריר - גורם לאנשים להסתגר בביתיהם, ולהתחפר תחת השמיכה החמה. ובכלל, השגרה הארוכה וה'משעממת' - לא מוסיפה ניחוח של רעננות.

אבל למבקשי ה' - החורף הוא הבשורה בה"א הידיעה. וזאת בשל המתנה הגדולה שהוא נושא בכנפיו - את ה"לילות"! לילות החורף הארוכים - כונו בפי הצדיקים "לילות הזהב", והם מזמינים אותנו להיכנס לעולם אחר, עולם חדש ומרתק, עולם 'חשוך' שכולו 'אור'.

בתורת מוהר"ן ניתנת לילה חשיבות גדולה מאד, והוא תופס מקום מכובד מאד. בדברי מוהר"ן אנו מוצאים התבטאויות נדירה לגבי: "ניקק עבודתו של איש הישראלי הוא בחורף לקום בחצות הלילה..."

(שיחות הר"ן ש"א), ומעין זה אף במקומות נוספים. ור' נתן במקומות רבים מספור מאריך לבאר את פנימיות העניין, וכיצד אכן כל עבודת האדם תלויה ועומדת בזה.

והדברים עתיקים. כבר בזהר הקדוש הנושא הזה תופס כל כך הרבה דפים, עד שאין פרשה שהוא אינו מוזכר, ובאריכות. וכן בדברי הארז"ל הנושא הזה נחשב לעיקרי מאד, ולפי דבריו, ללא קימת חצות - אין מקום להנחת תפילין!... [אלא שבזכות אלו שכן קמים, יכולים כולם להניח], וכן הוא בדברי הבעש"ט וספרי החסידות [ואף בספר "מעשה רב" מהגר"א, הוא תפס את האות הראשונה בספר].

חשיבות הדבר אם כן אינה מוטל בספק. נשאר לנו רק לנסות להבין 'מדוע'. ואם נבין 'מדוע' - נוכל גם לדעת 'איך'. כלומר, מה הוא באמת עבודת הלילה, מה עושים בו, ומה זוכים על ידו.

השי"ת ברא את העולם באופן של יממה מורכבת מלילה ויום. ובסדר זה דווקא. וגם הלכה למעשה - אצל יהודי, היום הולך אחר הלילה [מלבד בקדשים]. ורק אצל גוי, הלילה הולך אחר היום. ומדוע? כי העולם נברא בשביל הבחירה.

העולם נברא כביכול לא מושלם ולא מתוקן - כדי שאנו נעשה זאת. ולכן הוא נברא במציאות של לילה וחושך, כדי שאנו נעשה ממנו יום! כלומר, עלינו לעבוד את ה' מתוך מציאות הלילה בדווקא, ורק על ידי זה נעשה ונברא המציאות שנקרא 'יום'.

מובן שה'לילה' וה'יום' הגשמיים הם משל למצבים בנפש ומצבים בעבודת ה' שיש לכל אחד. לכל אחד יש מצבים וזמנים שהם אצלו 'לילה'. ויש מצבים וזמנים שהם 'יום'. ולהאמור מובן, שעל ידי מה שאנו עושים במצבים של הלילה - נעשה המצבים של היום. לצורך כך - עלינו לקיים את הדברים [שתכף נראה] בתוך המשל, ומכילא לקבל מזה כח לעשות אותם גם בתוך הנמשל.

לאור זאת, נלך צעד אחר צעד בעבודת הלילה, ונלמד מתוכו דרכי עבודת ה' לכל אורחות חייו, בכל זמן ובכל מצב.

דבר המערכת

הודאה, התנצלות, ובקשה

בגליון הנוכחי אנו חותמים שנה שלמה להוצאת הגליון. תודה לבורא עולם שנתן לנו את העצה והתושיה, את הכוח ואת היכולת להוציא לאור גליון מיוחד זה מידי חודש בחודשו.

תודה לצוות הכותבים, העורכים, המגיהים והמבקרים - איש כשמו הטוב והנעלם יבורך, ובתוכם גם הציבור הקדוש ששלח מכתבים ומאמרים עבור המדורים השונים שבגליון.

ואחרון חביב - תודה לציבור הקוראים הרחב והמגוון, שחזרו אחריו, וקראו אותו בהתעניינות מרובה. ובמיוחד לאלו שדאגו להחזיר מסר מעודד ומחזק, אין לכם מושג כמה זה מועיל בשטח.

התנצלות כנה על הגליון הקודם שיצא לאור ברגע האחרון בערב החג, ולכן לא הגיע בדואר למנויים (חנים), וגם לא הגיע לרוב הפגיגים, ומכילא לא הופץ כראוי. ובנוסף, עקב תקלה בדפוס - הגליון נלשם לא הודפס כלל.

עקב כך אנו מדפיסים שוב מספר עותקים מהגליון הקודם, הן של הגברים והן לבית ולמשפחה. ובעז"ה נשתדל להפיצו יחד עם הגליון הנוכחי.

שימו לב! המדור "קבוצת תמיכה" מסתיים בגליון הקודם בפגישה מספר אחת-עשרה. ובגליון הנוכחי מתחיל מדור חדש "מאשה לעותרת" - שיחת נשות אנ"ש. תתחדשו.

התנצלות נוספת: הבטחנו כבר פעמיים על הרחבת גדל הגליון, ומכילא גדל הכתב. רצינו מאד, אבל היו מניעות. בעז"ה הגליון הראשון של השנה השניה - כבר יהיה במתכונת החדשה.

ולסיים: בקשה.

בגליון מושקע המון זמן וכוחות. הרבה מעבר למה שאתם יכולים לשער. ומשום כך, חשוב שהוא יועיל לכל מי שהוא יכול להועיל.

מאב לשמוע מידי פעם מאנשים, שהם לא תמיד מקבלים את הגליון.

מאב, כי מאחר שהגליון כבר קיים, מדוע לא ייהנו ממנו? על כן, אנא ואנא, כל מי שמרגיש שיש לו תועלת מזה, או שידע על אחרים שכאלו - נא להודיענו, ונשתדל לעשות את המייד בעז"ה על מנת שהגליון יגיע לידיו ולידי ידידיו.

אל תהססו. הרבה דרכים למקום, ועלינו לנצל אותם ולהשתמש בהם, כדי להביא לעצמנו ולעולם את הטובה שאנו מצפים לה.

חוק חזק ונתחזק

הנושאים הבאים:

- כסליו - הודאה
- טבת - שובב"ם
- שבט - התקשרות לצדיק
- אדר א - שמחה
- אדר ב - התחדשות

אפשר לאדם לקום בחצות בפועל, הוא יכול עכ"פ לרצות ולהשתוקק לזה. ואז ממילא כאשר תהיה הזדמנות שאפשר כן לקום, כגון בלי שבת או בין הזמנים וכו"ב - הוא יציל את זה ויחטוף חצות. דבר שני - גם אם אי אפשר לקום ב"חצות", אפשר וכדאי מאוד להתרגל לישון קצת יותר מוקדם [בגמר סדרי הישיבה], ולקום עכ"פ לפנות בוקר. גם לפעמים מתעוררים באמצע הלילה וקשה להירדם שוב, אז במקום להיכנס לתסכול מיותר, אפשר לקום לאיזה זמן ולהתפלל וללמוד קצת, וכשמתייפיים אפשר לחזור לישון. וכן ישנם עוד כמה וכמה אפשרויות, שתוכל מעצמך להתבונן בהם.

והעיקר, שאף אם הדבר נראה לך רחוק מאוד וכלל לא ניתן ליישם במציאות - עכ"פ תוכל "להתפלל" על זה. והרי השי"ת הוא כל יכול, ובידו לעשות הכל. וכבר שמעתי כמה וכמה סיפורים, איך שעי"תפלה זכו אנשים לדברים שלא חלמו שזה בכלל בהישג ידם.

חוק ואמין!!

ואם בזה לא די, תסתכל בספר "מעשה רב" שמביא את כל מנהגי הגר"א, והאות הראשונה בספר הוא: 'לקום חצות ולומר תיקון חצות'. וגם המשנה ברורה (בסי' א' סק"ט) מביא את מה שהפליגו המקובלים מאוד במעלת קימת חצות כי רבה היא. וידוע על הרבה מגדולי ישראל [גם הליטאים] שהיה להם קביעות חזקה לשעות אלו, וכולם העידו שאין זמן כ"כ מוצלח כמו שעות האלו.

יעקב: תשמע, עשית לי חשק, אבל תכל'ס, אני לומד בישיבה, ואיך אני יכול פתאום לשנות סדרים ולהתחיל לקום חצות? וזאת מלבד מה שכולם יגידו שהשתגעתי.

משה: באמת העניין הזה של קימת חצות, הוא קצת קשה לקום, בפרט בזמננו, שיש תאורה מהחשמל, ולכן לא הולכים לישון מיד בתחילת הלילה כמו בדורות הקודמים, מה שמקשה קצת על הקימה המוקדמת.

אבל שני דברים חשוב מאוד לדעת בעניין זה: דבר ראשון - אף אם אי

עבודת הלילה

יעקב: מה נשמע משה, איך עבר חג הסוכות?

משה: חג הסוכות היה נפלא ב"ה, אבל הוא לא 'עבר' - אלא 'נכנס'. כלומר, הוא נכנס לתוך נשמתנו וממשיך ללוות אותנו כל השנה. וכן כל החגים של תשרי הפכו אצלנו ל'קינן', והם ממשיכים אתנו לכל השנה ולכל ההייים.

ובאמת מובא בספרים ש"מרחשוון" הוא לשון 'מרחשן שפתי', שלשון זה נאמר על אחר התפילה, שגם אחר התפלה עדיין השפתיים מרחשות את אותיות וניגוני התפלה. וכך בחודש חשוון שהוא אחרי חודש תשרי - עדיין כל ה'תשרי' מונח עמוק בעצמותינו, ובלבבו עדיין מהדהדים - התפלות של ראש השנה יום כיפור; השמחה של סוכות; וההקפות של שמחת תורה.

יעקב: זה מעניין מאוד מה שאתה אומר. כי בכל שנה כשמתחיל החורף, אני מרגיש כזה כבדות. כי אני יודע שעד שהג הבא, שהוא חג הפסח - יש לנו את החורף. ואנחנו יש לנו גם את חנוכה ופורים, אבל הם לא ממש 'חג', כי הם נשארו 'מי חול'.

אבל אתה טוען שבעצם אפשר לשמר את ההרגשה המיוחדת של חודש תשרי, ואתה אומר שזה מלווה אותנו לאורך כל השנה, ואם כך התמונה אחרת לגמרי. אבל איך באמת זה אפשרי? איך אפשר לחוש ביום חורפי פשוט - קרבת ה' של ראש השנה ויום כיפור?

משה: קודם כל, שכחת שיש לנו שבת פעם בשבוע. וגם במשך כל השבוע יש לנו ב"ה לימוד תורה ותפילה, והרבה מצוות בכל יום. ואם כך, זה לא כזה יבש כמו שציירת. אבל באמת ישנו עניין מיוחד שבכווח לתת לנו לטעום בכל יום מחדש את האור הנפלא שהיה לנו בחודש תשרי, והוא - לילות החורף! לילות אלו כונו ע"י הרה"ק ר' פנחס מקוריץ "לילות הזהב", וידוע מהספה"ק ש"לילות אלו הם מתנה מיוחדת שאפשר לזכות בהם הרבה מאוד.

יעקב: איזה עניין כל כך מיוחד יש בלילה, עד שאתה משווה את זה בעוצמות לזימים הקדושים והמיוחדים של תשרי?

משה: בוודאי שמענת על המושג שנקרא "קימת חצות". דהיינו, כשאדם זוכה ללכת לישון מוקדם, ולקום בחצות הלילה או עכ"פ לפנות בוקר, ולהשיח את הלב לפני השי"ת במשך כשעה, ואח"כ לעסוק בתורה כמה שיוכל - אין לשער עוצם המתקנות שמונח בעניין זה, והנהגה זו יש בה כח עוצמתי ביותר לקרב את האדם להשי"ת, ולהאיר את חיי באור יקרות.

והמקור לזה הוא הפסוק: "קומי רוני בלילה לראש אשמורת, שפכי כמים ליבך נוכח פני השם". ומבואר כאן, שכשקמים בלילה לראש אשמורת ושופעים את הלב, אזי זוכים שזה יהיה "נוכח פני ה'", כלומר, באופן של קשר נוכח וישיר עם השי"ת.

יעקב: אינני מבין. האם הזמן להשיח את הלב לפני השי"ת וללמוד תורה - הוא דווקא בלילה?

משה: לא. עניין השיחה לפני ד' שייכת גם בכל היום, וכפי שמוזכר רבות בדברי מוה"ר" שהנהגה זו צריכה להיות בכל יום, ללא הגבלה של זמן מסוים בדווקא. וכמוכן שלומד התורה הוא דבר שנצרך ומוכרח בכל עת.

אבל כשזוכים לעשות זאת בחצות הלילה או עכ"פ לפנות בוקר - יש בו טעם אחר לגמרי, ותועלת מרובה הרבה יותר. כי הוא הזמן המסוגל ביותר להתקרב להשי"ת באמת. וכן הלימוד או תועלתו מרובה מאוד, כי אז הוא זמן מאוד צולל.

ואנחנו יסוד העניין הוא על פי פנימיות התורה. כמבואר באריכות בזה"ק עוצם מעלת הלימוד בשעות אלו, וכמה חסד זה ממשך על האדם, וכמה תיקון זה ממשך על העולמות, עד שאפילו המלאכים אינם אומרים אז שירה, כי הקב"ה וכל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולו של מי שלומד בשעות אלו, ועוד כמה וכמה הפלגות שמוזכר בזה"ק.

אבל גם בפשטות זה מובן ומורגש. וכפי שמעיד כל מי שזוכה לזה, שבזמן הזה של לפנות בוקר הוא בדרך כלל הלימוד הטוב ביותר של האדם, כי אז יש צלילות הדעת ומתיקות עצומה. [כמוכן שגם בזה יש עליות וירידות, ולא תמיד מרגישים את המתקנות, אבל ככלל, כל מי שעוסק בעניין זה זוכה הרבה פעמים למתקנות נפלאות].

יעקב: אבל לגיד לך חצות זה לא משהו של 'מקובלים'? האם גם הגדולים הליטאים מסכימים לזה?

משה: יסוד העניין מבואר בזה"ק. והוא תופס שם מקום כל כך חשוב, עד שאין פרשה שהעניין הזה לא מוזכר שוב, ובוודאי אף אחד אינו חולק על הזה"ק. אבל למנוח האמת, עניין זה של חצות מוזכר גם בגמרא ביבמות (דף עב ע"א), והמג"א (בסי' א) מביא לכך מקור נוסף בגמ' (בברכות דף ג ע"א) אם תרצה תעניין שם.

בית היין

מענימה מתורת מוה"ר" על הנושא

לְאִמְנַת חֲדוּשׁ הַעֲוֹלָם, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה וְזֶה לִבְחִינַת חֲדוּשׁ הַעֲוֹלָם שֶׁל לְעֵתֵינוּ... וְזֶה נִגְשָׁה בְּכָל יוֹם, כִּי אִם הַבְּקָר בּוֹמֵק עוֹזְרֵינוּ בְּכָל יוֹם אַחַר חֲשֵׁפֵת הַלַּיְלָה עַל-יְדֵי כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּלְוִי (שם ה'ג).

וְזֶה בְּחִינַת קִימַת חֲצוֹת הַלַּיְלָה לְעֵסֶק הַתּוֹרָה, כִּי אִם עֵקֶר עֵסֶק הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת לְעוֹרֵר עַל-יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה שְׂרִישֵׁי נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי שְׂעוֹסְקֵין בְּחֲצוֹת הַתּוֹרָה מְתַעֲוֵרִין עִמּוֹ כָּל נְשִׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁבָּגוּ עָדוֹ וְכִלְהוּ צִיְתוֹ לְקַלְהָ כְּמוֹ שְׂאִיטָא בְּאֵתֵר הַקְּדוּשָׁה, וְנְשִׁמוֹת הַצְּדִיקִים הֵם כְּגֵלוּיִן מִכָּל נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כְּפִיּוּעֵי. וְכִשְׁהֵם מְתַעֲוֵרִין, מְתַעֲוֵרִין כָּל הַנְּשִׁמוֹת וּמְאִירֵין זֶה לְזֶה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה בְּעֵלְיֵי תְּשִׁיבָה וְגֵרִים כְּפִל.

וְזֶה שְׂאִיטָא בְּאֵתֵר הַקְּדוּשָׁה: "הַיִּשְׁבֵּת בְּגִימֵי חֲבָרִים מְקֻשְׁבִּים לְקוֹלֵךְ". וְדוֹרֵשׁ שֶׁם בְּגִימֵי - לְשׁוֹן גְּנוּת; וּמְקַרֵּשׁ שֶׁם, הַיִּשְׁבֵּת בְּגִימֵי, בְּגִימֵי דְעִלְמָא. "חֲבָרִים" שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים, מְקֻשְׁבִּים לְקוֹלֵךְ הַשְׂעוֹסְקֵין בְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְכוּ', עִין שֶׁם. הֵינּוּ שְׂאִיטָא עֵקֶר מַעֲלַת עֵסֶק הַתּוֹרָה כְּשִׁמְיָם בְּחֲצוֹת. כִּי עַל-יְדֵי שְׂעוֹתֵינוּ מוֹשְׁבֵי אִם וְעוֹסְקֵין בְּחֲצוֹת, עַל-יְדֵי זֶה מַעֲלִין וְנִשְׁמָתוֹ וְכָל הַנְּשִׁמוֹת הַתְּלִיזִים בּוֹ.

וְזֶה שְׂפִיטָא וְיִחְזֵק הַפְּסוּק אֵת כָּל אִדָּם שִׁקּוּם בְּלַיְלָה וְעֵסֶק בְּתוֹרָה. וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִחֲמַת שֶׁהָאָה מְגַנָּה עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂיו. כִּי אִם-עַל-פִּי-כֵן הַצְּדִיקִים צִיְתוֹ לְקַלְהָ. שְׂאִיטָא הַיִּשְׁבֵּת בְּגִימֵי, בְּגִימֵי דְחַיִּי וְעִלְמָא שֶׁפִּלְהָ, אִם-עַל-פִּי-כֵן "חֲבָרִים", שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים, מְקֻשְׁבִּים לְקוֹלֵךְ, כִּי בְּלָם מְתַאֲוִים לְשִׁמְעָה קוֹלֵךְ הַתּוֹרָה וְתַפְלָה, וְעַל-כֵּן הַשְּׂמִיעֵנִי" וְלֹא תִאֲמַר שְׂמִיעֵסוּ חַס וְשְׁלוֹם, בְּקוֹלֵךְ מִחֲמַת גְּנוּתָהּ, כִּי אֲדַרְבָּא, ה' יִתְבַּר הַצְּדִיקִים מִשְׁתַּעֲשְׂעִים בְּקוֹלֵךְ דִּיקָא, כִּי זֶה עֵקֶר כְּבוֹדוֹ וְיִתְבַּר כְּכָל עַת שְׂהַרְחִיקֵם בְּיִתְרָה מְתַעֲוֵרֵין לְה' יִתְבַּר כְּמִבְּאֵר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְוִי (שם, הלכות סודות ה'ט).

מי שלא יכול לקום...

ר' דב מטשערין היה רוצה לקום בחצות, והיה מצווה לנכרי להקיץ אותו, וכשהקיץ הנכרי והלך לו - שוב היה ישן. וראה כי זאת אינו עצה, על כן נתיישב בדעתו וצויה להנכרי שלא ילך ממנו עד שיקום ממיתו וילבוש את עצמו במלבושו, וכן עשה.

ומחמת זה נתבלבל קצת והיה לו כאב ראש והיה לו יסורים גדולים ממש שכמעט לא יצא מדעתו. ואחר כך כשנתקרב לאדמו"ר זצ"ל התנצלה אמו לפני רבינו ז"ל עליו על שנתבלבל ממיעוט השינה. אמר לו רבינו זצ"ל: "שלאף אין עס, נאר היט די צייט" [תישן ותאכל, רק תשמור את הזמן], ולאחר זמן תבא עוד הפעם אלי ותשאל ממני איך להתנהג, וכן היה.

ואמר לו בזה הלשון: "דיין חצות וועט זיין דריי אויגנער" [זמן חצות שלך יהיה בשעה שלש], והן הוה, והיו אנשי הבית מדרש שהיו נעורים ויזעמים כשר' בער הולך היא שעה שלש. (כוכבי אה, אנשי מוה"ר, אות כא)

עיקר עבודת היהודי - לקום לפנות בוקר

עיקר עבודת איש הישראלי הוא: בחורף - לזוהר לקום בחצות לילה; ובקיץ, בעת שהלילה קצרה מאוד, פחות ממש שעות, שאז אין עומדין בחצות - אז יזוהר לעמוד בבוקר השכם, כעלות השחר. (ליקוטי עצות, חצות, אות ו)

קימת חצות - המתקנת הדינים

חצות הוא מקָסָל כְּמוֹ פִּדְיוֹן, כִּי הִיא הַמְּתַקַּת הַדִּינִים (פּתח אליהו) וְזֶה: "חֲצוֹת הַלַּיְלָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לך - עַל מִשְׁפָּטֵי צְדִיקוֹךָ" (תְּהִלִּים ק"ט). "עַל מִשְׁפָּטֵי צְדִיקוֹךָ, הֵינְנוּ שֹׂדְדִים גּוֹבֵר עַל מִשְׁפָּט, הַתְּקוּן לָהּ: "חֲצוֹת הַלַּיְלָה אֶקוּם". וְעֵקֶר חֲצוֹת הוּא תְּמִיד אַחַר שֵׁשׁ שָׁעוֹת מִתְחִלַת הַלַּיְלָה הֵן בְּפִיזוֹן וְהֵן בְּחֵרֶף, וְאִם מְתַחֵל חֲצוֹת, וְנִמְשָׁךְ עַד גְּמֵר אֲשֶׁמְנִיחָה שְׂנֵיָהּ, דְּהֵינּוּ שְׂתֵי שָׁעוֹת. וְצַבְּרָךְ טוֹב לְהַסְתַּמֵּל עַל הַשָּׁמַיִם, וְעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַדַּעַת (עַן בְּאֵתֵר הַקְּדוּשָׁה). (ליקוטי מוה"ר"ן מטט)

ע"י קימת חצות - זוכה לזכור את התכלית

על ידי קימת חצות יזכה לעסוק בתורה ותפילה והתבודדות - על ידי זה זוכין לברר הטוב מן הרע, ולהמשיך על עצמו הזיכרון האמתי, לזכור תמיד תכליתו וסופו הנצחי, ולאדבוקא מחשבתיה תמיד בעלמא דאתי, ולהסתכל על כל מה שהשי"ת מסבב ומגלגל עמו בכל יום, שהכל כאשר לכל הוא כדי לרמוז לו רמזים בכל עת להתקרב אליו, שזה עיקר התכלית הטוב האמתית, ועיקר קיום האדם בזה העולם, מספר ימי חי הבלו, וכל מה שנעשה עמו בכל יום - הכל הוא רק בשביל זה. (ליקוטי עצות, חצות, אות א)

הגאולה - ע"י קימת חצות

בְּזֶה תְּלִי הַגְּאֻלָּה בְּכָל וּבְפִרְטָא כְּפִל. וְעַל-כֵּן הִיְתָה גְּאֻלָּה הַרְאִשׁוֹנָה בְּחֲצוֹת דִּיקָא. וְכֵן גְּאֻלָּה הַאַחֲרֹנָה שְׂאִינִי מִקְוִים בְּמִהְרָה בְּיַמֵּינוּ תִּהְיֶה עַל-יְדֵי בְּחִינַת חֲצוֹת, עַל-יְדֵי הַכְּשָׁרִים וְהַבְּרָאִים עוֹמְדִים כְּכָל הַלַּיְלָה בְּחֲצוֹת, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הֵם מְמַשְׁכִּים עַל עַצְמָם בְּחִינַת קִדְשׁ חֲצוֹת הַלַּיְלָה שְׂאִי מְתַעֲוֵרֵין חֶסֶד גְּדוֹל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה וְזִכְרוֹן הַמְּשִׁיבֵי עֲלֵיהֶם בְּחִינַת הַתְּעוֹרָרוֹת הַשָּׁמַיִם שֶׁבְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, דְּהֵינּוּ שֶׁכָּל עַת שְׂרוּצִים לְהַפִּיל עֲלֵיהֶם שְׂנֵי וְשִׁנְיָת גְּדוֹל מְאֹד, אֲפִלּוֹ אִם מְפִילִים אוֹתָם כְּמוֹ שְׂמִפְּלִים ח'ו', אֲפִלּוֹ אִם עֵבֶר עֲלֵיו מִה שְׂעֵבֶר, אִם-עַל-פִּי-כֵן יִתְעוֹרֵר תְּמִיד דִּיקָא מִתּוֹךְ תְּקִיף הַקְּטָנוֹת בְּבְחִינַת קִימַת חֲצוֹת הַנִּלְוִי, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַעוֹד מַעֲט טוֹב שְׂמוֹצָא בְּעַצְמוֹ. (ליקוטי הלכות, השכמת הבוקר, אות טו)

מעלת עסק בתורה בחצות הלילה

וְזֶה בְּחִינַת עֵסֶק הַתּוֹרָה שְׂצָרִיכֵין לְעֵסֶק אַחַר חֲצוֹת, שְׂאִי עֵקֶר הָאָן מְקַבְּחֵי לְעֵסֶק בְּתוֹרָה, כְּפִמְבָּא. כִּי עֵסֶק הַתּוֹרָה אִם זֶה בְּחִינַת הַמְּשִׁבֵת רַחַם בְּנוֹאֵה הַנִּלְוִי, כִּי כָּל הַמְּדַרְגּוֹת שֶׁל בְּנוֹאֵה כְּלָלִים בְּתוֹרָה כְּפִל. וְעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, בְּחִינַת בְּנוֹאֵה, וְזִכְרוֹן

המצב ה'בטחוני'

בתקופה האחרונה, אנו עוסקים הרבה סביב הנושא הבטחוני... בעקבות האירועים הקשים שהיו לצערנו, נכנס בלב פחד, ובכל יציאה או נסיעה, עולה השאלה: האם זה מוכרח, והאם זה לא מסוכן. והיו ימים בהם חששו בכלל לצאת לרחובות.

הנושא אינו חדש, והוא עלה גם לפני כשנה על הפרק, וגם בשנים שלפני כן, ובשנים שלפני לפני כן. והיה מן הראוי להעלות פעם את הנושא על שולחן מלכים, לנסות לחשוב ולהבין מה דעת תורתנו על כל הנושא ה'בטחוני' הזה, ולא רק מה דעת אנשי ה'בטחון', העיתונים והתקשורת. כי לצערנו הגדול, הם נהיו ה'מארי' דשמעתתא של הנושא, והם מלמדים אותנו את ההסתכלות ה'השקפה' וה'הבנה' בכל מה שקשור לעניין. וכדי ביוון וקצף לדעת, כדי להסתכל נכון על העניין, מוכרחים ללכת אחורה, ולהסתכל על הנושא במובט קצת יותר רחב ומקיף, ולא רק מצומצם ונקודתי של העכשיו והרגע. ולשם כך עלינו לחזור להנחיה העקרונית אך להתייחס לכל המושג שנקרא 'מדינה', ובמובל היוצא מזה שחם הדברים הנקראים 'צבא' ו'משטרה'. וההכרח להדגיש שאין כוונתי כלל לנושא ה'בטחוני' ו'גזירת הגיוס', כי אם למשהו הרבה יותר מוקדם ומחות, שעליו אין מחלוקת ואין חילוקי דעות.

מאז ומעולם [לא ממש 'מעולם' אלא מאז חורבן בית המקדש] - יהודי ידע שהוא ב'גלות' עם ישראל יצא לגלות, ונדד ממקום למקום וממדינה למדינה, ובכל מקום הוא ידע שהוא לא 'בטוח'. כי בכל רגע יוכל המלך או הפרעין לגזול או לרצח, והוא יהיה הקרבן. זו הייתה המציאות בכל השנים, בכל הדורות ובכל המקומות.

בשנים האחרונות זה השתנה. מאז הוקמה ה'מדינה' - נרצה או לא - ההרגשה היא שכבר איננו ב'גלות'. ואין הכוונה מבחינה רוחנית, שבה אנו יודעים היטב שאנו נמצאים בגלות ועוד אין בגלות. גלות גרועה יותר מכל הגלויות. כי ע"י ה'מדינה' הלזו נפלו רוב מנין ובנין של עם ישראל לשמד גמור, עד שאינם יודעים מוחייהם. אלא כוונתי מבחינה גשמית. מבחינה גשמית ההרגשה הרווחת היא - קושה להתעלם כמה - שאנו כבר לא בגלות! סוף סוף יש לנו מקום, ויש לנו משהו שעוד לנו, תקציבים, שירותים, וכיו"ב. ומבחינה 'בטחונית' יש לנו משטרה ויש לנו צבא, ובסך הכל אנחנו 'מוענים'! כמובן יוכל להיות 'יתר טוב' [אם יחזרו התקציבים שקוצצו, ואם יהיה עוד כמה מנדטים חרדים, ואם יטפלו בערבים כמו שצריך], אבל גם כן - אין זו גלות! כי אם מקסימום 'חוסר נוחות'.

אם נתבונן, נראה איך מבלי משים שקשנו ב'טאולה' מדומה. ובהרגשה כאלו בעצם הכל בסדר, ורק צריך לסדר פרטים קטנים פה ושם. עד כדי כך, שכאשר יש איזה בעיה - מתעורר בלבנו רגוע עו"ש 'שר' פלזני או על 'חברה' אלמונית - אך הם עושים את זה, איך מרשים להם, ואיך לא 'מטפלים' בהם. הרגשה שמעולם לא הייתה ליהודי 'גלות'. הוא לא שאל 'איך הפרצין מעו לעשות כך וכך...!', אלא הרים עיניים, ואמר: 'אבא, ואלה, אנא'.

המצב הזה גרוע מאוד. כי הצורך שלנו להרגיש שאנו בגלות - היא קריטיט עבורנו! מדוע? כי ה'גלות' יש לה מטרה, מטרה של תיקון ושל ההדבקות, שרק בשבילה היה החורבן, ורק על ידה יזיה הבניין! ואם אין לנו את ההרגשה שאנו בגלות - אין לנו את התיקון שצריך להיעשות על ידי זה!!! והמבחן הפשוט לזה הוא - כמה אנו באמת מרגישים את הצורך ב'טאולה', וכמה אנו מרגישים צורך להתפלל על זה, ולקרוע את השמים עבור כך, כמו שהיה בכל הדורות, שה'טאולה' היה הנושא המרכזי על סדר היום. והרי אמרו חז"ל: 'אין בן דוד בא, עד שביקשו ישראל מלכות ה' ו'מלכות בית דוד ובית המקדש', ואם איננו מרגישים וקוקים לזה, ולא מבקשים על זה - אין הוא בא.

ולכן, הש"ת ברחמי המרובים - אינו נתן לנו לשקוע במקום הזה, ולהיקבע בתוך גלות שאינה מוקדמת לקראת גאולה. ועל כן הוא שלח לנו מוסר חשוב מאוד שנקרא 'אינתיפאדה', שבתרגום חופשי הכוונה: 'הפקרות', והמסר שלו במילה אחת הוא: 'אין ביטוח!'. ואם בתחילה היה נראה שרק במקומות מסוימים אין ביטוח, התקדמה התופעה והגיעה למקום הכי רגוע והכי 'בטוח' - שכונת הר-נוף. ואם עדיין היה נראה שלפחות כשיש 'אנשי ביטחון' - אנו 'מבוטחים', התקדמה התופעה והוכיחה שדווקא היכן שהם נמצאים - הכי פחות בטוח!... [כי הם הכי מבוקשים. ובלאו הכי, פוך חזי מה הם עושים בתחתונתם בהם הם 'שומרים'; כמה זמן הם מסתכלים 'מסביב' וכמה זמן הם מסתכלים במסך שבידם]...

והמטרה של כל זה - הוא לחזור למצב ה'בטחוני' האמתי. כלומר, להבין שאנו בגלות, ואין לנו שום ביטוח, וממילא תלולת עינינו לשמים, ו'לבטוח' רק בהש"ת, ואז באמת נוהה שמורים. ובד בבד, להתעורר באמת לרצות את הגאולה, ולבקש אותה. וכאשר זה יהיה - הוא מביא בא.

ומקבלין דין מן דין

תורת מוהר"ן ותורת המוסר

בעניין קימת חצות

לכבוד ציבור הקוראים ה"ו."

רצייתי בס"ד להאיר כמה נקודות בעניין 'קימת חצות' ו'תיקון חצות' - שבעיני אנשים רבים נראה רחוק מהמציאות, ובאמת לא בשמים היא, וכדלהלן:

ראשית כל יש לדעת, שעניין הקימה חצות ו'תיקון חצות' - אינו ענין רק למקובלים וצדיקים נשגבים, אלא הוא יסוד מוסד לכל עבודת ה' של כל יהודי. וכלשון רביה"ק "עיקר עבודת איש הישראלי לקום בחצות לילה" (שיחות הר"ן אות שא).

והענין מוזכר הרבה ובאריכות בכל ספרי הקדמונים. ואף ב'משנה ברורה' שאין דרכו להביא עניינים של קבלה וכו"ב, אלא ענייני הלכה ומנהג, מביא זאת בדבריו (בסימן א' סעיף ג') וז"ל: "המקובלים האריכו מאד בגודל מעלת קימת חצות כי רבה היא..." עיי"ש עוד אריכות בפרטי העניין. והוא מכך שאין זה ענין למקובלים בלבד, אלא לכל אחד ואחד עד כדי שהמ"ב ראה צורך להביא את זה [וגם לשון כזו היא נדירה מאד במ"ב כידוע לבקיאם].

אלא שלמעשה זה נראה כדבר בלתי מציאותי להרבה אנשים, בפרט לבני תורה שעוסקים בתורה במשך כל היום, וצריכים לצבור כוח בלילה. אמנם באמת עם רצון אמתי, יוכל כל אחד לאחוז בזה עכ"פ במקצת. ואכתוב קצת נקודות ועצות למעשה:

א. לדעת רביה"ק (ליקוטי מוהר"ן קמט) חצות הלילה הוא שש שעות שוות בדיוק לאחר צאת הכוכבים. שזה יוצא בחורף בין השעות 03:01-00:21, ובקיץ בערך ב-2:00. וממילא יותר קל לזכות לזה.

וזאת משום שבחורף רוב האנשים ממילא ערים בשעה הזאת. וממילא אפשר כמה דקות קודם לכן להניח את הראש ולישון מעט, ואז לקום בחצות, לומר תיקון חצות, ואז ללכת לישון ממש. [אם ישן פחות מחצי שעה או על השולחן וכו"ב, פטור אף מקריאת שמע שעל המטה. אלא שעי"פ קבלה יש ענין בכל מקרה לקרוא קריאת שמע שעל המיטה לפני חצות אף אם אינו ישן], ואף אם לא יוכל להיות ער כל השעתיים של חצות עכ"פ יהיה ער כמה שיכול.

ובקיץ, מכיון שזה יוצא מאוחר מאד, אפשר לשכב לישון מוקדם - מיד לאחר מעריב, לקום בחצות (בשעה 00:2 בערך), ולאחר מכן בעלות השחר (בשעה 00:4 בערך) לחזור לישון עוד כשעתיים שלוש ולקום לתפילה שחרית. [ויש לקרוא קריאת שמע קודם השינה, מכיון שכבר עלה השחר]. ובצירוף עוד שעת שינה בצהרים, אפשר להגיע ל-8 שעות שינה, שזה מספיק לרובא דאנשי.

ב. אמנם גם זה קשה לרובא דאנשי, עכ"פ בקביעות. אבל אפשר לנסות עכ"פ לקום בחצות לכמה דקות ולומר תיקון חצות (או חלקו כדלהלן) ולחזור לישון, שבה קיים את עיקר ענין החצות שהוא אמירת תיקון חצות (וכל השאר הם רק לתוספת מעלה - נכבדה מאד - אך העיקר הוא לקום בחצות ולומר תיקון חצות).

ג. אם גם זה קשה, אפשר לנסות עכ"פ פעם בשבוע (לדוגמא בליל שישי, שבלאו הכי הרבה ערים אז. ואיחא בספרים שמה שעושה ביום שישי משלים את כל מה שלא עשה במשך השבוע. או בליל שבת). או עכ"פ פעם בחודש (בער"ח או בר"ח) או בזמנים מיוחדים.

ד. חשוב לדעת, שאמנם בוודאי יש מעלה גדולה מאד לומר כל סדר התיקון חצות, כולל הקינות. אבל למען האמת, הסדר המקורי של תיקון חצות ע"פ האריז"ל אינו כולל את הקינות הללו [וגם חלק מהפסוקים]. ועל כן מי שקשה לו ומרגיש שאמירת 'כלי הסדר' יכול למנוע אותו מאמירת התיקון לגמרי - בוודאי עדיף שיאמר עכ"פ את הסדר המקורי וידלג על התוספות. [הסדר המקורי מופיע בסידורים הספרדיים]. ועיין בה ספר מחשבת ישראל מה שהביא בסוף הספר מהג"ר שריה דיבליצקי שליט"א

ה. עוד חשוב לדעת, שהעיקר הוא האמירה של ה'תיקון חצות'. ולכן גם מי שקשה לו להרגיש באמת אבולות - עדיין יש עניין 'לומר' את התיקון אף בלי כוונה כלל. (כמובא בשו"ת רב פעלים כמזומה בס' א' ועכ"פ בתשובות הראשונות). ובוודאי ככל שירבה בזה, לאט לאט תגיע אליו ההרגשה יותר ויותר, עד שיזכה להצטרע באמת בצער השכינה.

ופברט לפי המבואר בדברי מוהר"ן שבתיקון חצות יכול כל אחד לכוון

על כל מה שעובר עליו בפרטיות [ועל עם ישראל בכללות] הרי זה הרבה יותר קל, ואפשר כמעט בכל דיבור ופסוק למצוא את עצמו בצורות שונות, ותן לחכם ויחכם עוד.

(ועכ"פ צריך להזהר שהאבל והצער שלא יהיה בצורה של תלונות על ובעצבות אלא רק בכאב והתאבלות ובקשה מהש"ת והם דברים דקים ואם עי"ו חשוב לבקש ועכ"פ יעשה מה שביכולתו וה' יגמור בעדו) ועכ"פ ירבה בתפילה ותחנונים לזכות לכ"ו לעצם הקימת חצות לאמירת התיקון חצות וכן לזכות באמת להתאבל ולכאוב על החורבן ובעצם התפילה בזה כבר מעורר עליו רחמים גדולים מלמעלה שמראה שבאמת רוצה ומשתוקק לזה וכבר נחשב (עכ"פ בבחינה מסוימת) כ"נאנס ולא עשאה" שמעלה עליו הכתוב כאלו עשאה

ד. גם מי שאינו יכול בכלל - יכול עכ"פ 'לרצות'. וכדברי ר' נתן שמבאר את המשפט הידוע - 'אין דבר העומד בפני הרצון' - שהכוונה שאין משהו שיכול למנוע מהאדם לרצות. ולכן חשוב ללמוד על זה ולהשתוקק לזה, וכמובן להתפלל ע"ז. ומי שאינו מניח את הרצון והתשוקה ובעיקר התפילה והתבודדות על זה - מובטח לו שבסופו של דבר יגיע לכך, כמובא הרבה בדברי ר' נתן, והדברים בדוקים ומנוסים.

עד כאן לא כתבתי אלא כאחד מין חברים ובדרך של התחזקות משותפת ויחד' שנוכה כולנו לקום כל לילה מחצות עד אחר תפילת שחרית (שכתב האריז"ל שאין למעלה מזה) ולהתאבל על החורבן כרצון הש"ת בשמות)

א.מ. בית שמש

סיפור התקרבות

לכבוד מערכת 'הקבוצ'.

ברצוני לשתף את הקוראים בחוויה האישית שלי כשנפגשתי עם 'ברסלב' בפעם הראשונה. [בדרך כלל קוראים לזה 'סיפור התקרבות', אבל מכיון שאין לי סיפור ארוך, אלא רק תיאור של החוויה, אני כותב זאת בתור מכתב].

אני לומד בישיבת פוניבז'. ואני מרוצה ב"ה מהשיבה ומחלימוד. אבל בשלב מסוים הרגשתי צורך נפשי לצאת להתאווור, והעדפתי לעשות זאת בתוככי עיר התורה בני ברק.

אך דא עקא. שבבני ברק אין לאיפה 'לצאת', כי רחובותיה של בני ברק עמוסים מבתים. התייעצתי עם חבר, ואמר לי שיש בכלל ברסלב חבורה בכל יום רביעי, ולאחר מכן יוצאים עם הסעה מאורגנת לשדה (מתוך לעיר) להתבודדות. והוא אמר שאפשר להצטרף אליהם לנסיעה, והיא לא כרוכה בתשלום.

החלטתי לנסות לראות כמה המדובר. הגעתי למקום וראיתי את הרב אברהם יצחק כרמל שליט"א מוסר שיעור לבחורים. הקשבתי, ומאד נהניתי. החלטתי להצטרף אתם לנסיעה.

הנסיעה ארכה כעשרים דקות (עד לצומת מורשה), ובמשך כל אותו הזמן ישבו הבחורים ושרו שירי ערגה וכיסופין, והרגשתי הרגשה עילאית. נהניתי גם לראות איך שהבחורים סוגרים את הווילונות כדי לשמור על קדושת העיניים.

תוך כדי הנסיעה שאלתי אותם: 'איך אתם לא מפחדים ללכת בחושך בשדה? אולי יש שם נחשים, חיות, כלבים וכו"ב?!' אמרו לי: 'אנחנו הולכים להתבודד, לדבר עם ה', ומי שעוסק בתפילה בוודאי שה' שומר עליו'.

שאלתי אותם: מה יש להגיד ולדבר עם ה'? אמרו לי: באמת לא תמיד יש מה לומר. בפרט בהתחלה שלא רגילים לזה. ובדרך כלל לוקח קצת זמן עד שיוצא דיבורים לה'. אבל עצם הדבר שבאים כדי לדבר עמו - זה חשוב, ואפילו רק לעצור את שטף החיים ולהסתכל לשמים - זה כבר טוב'.

לאחר ה'הדרכה המפורטת' הזו - הצטרפתי אתם להתבודדות, וזו הייתה חוויה רוחנית יוצאת מן הכלל. והועיל לי יותר מכל 'התאווורות' אחרת... החלטתי להגיע בקביעות לחבורה זו, עד שבעקבות כך התקרבותי לברסלב.

חזקו ואמיצו.

ד.ב. בית שמש

סיפורו של הרה"ג י.א. מודיעין עילית

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

נולדתי למשפחה מסורתית בצרפת. בשנות בחרותי התקרבותי לאנשי חב"ד שהיו שם, ובמקביל גם לאברכים ליטאים, וכך התקרבותי ליהדות, והתחלתי לשמור תורה ומצוות. מאד חיבבתי את האנשים הנ"ל - הן את הליטאים והן את אנשי חב"ד. אבל הציק לי שכל אחד היה מדבר על השני ועל רבניו בחריפות, ומגנה ומשמיץ אותם במילים גסות. הייתי אומר להם שהם טועים בזאת, וצריכים לכבד אחד את השני - גם אם דעותיהם שונות. בהמשך נשאתי בס"ד לאשה מבית יותר ליטאי, וגם אני נהגתי באורח חיים זה פחות או יותר, אם כי כאמור כיבדתי והערכתי את כלם. בהמשך עליתי לארץ ישראל ונכנסתי ללמוד בכולל. ולאחר תקופה מסוימת, סובבה ההשגחה העליונה שהתחלתי בלימוד קבלה יחד עם רב בקי בקבלה [מה שהתברר לאחר מכן כסיוע גדול להתקרבותי וכדלהלן].

מה גרם לך לחפש משהו חדש?

התחברתי מאוד ללימוד הקבלה. אבל כל הזמן הרגשתי שמשוהו חסר לי, ואני צריך משהו יותר עמוק. למדתי גם את תורת חב"ד וזה לא הספיק לי. יתירה מזאת, כתוצאה מלימוד הקבלה התחלתי לקבל אורות גבוהים מאוד, עד שלפעמים הרגשתי כיצד נשמתי שואלת שאלות שונות תנאים ואמוראים שונים, ומקבלת תשובות מפורטות [לא היה זה דמיון בעלמא, כיון שהתשובות כולם היו ברורות ומפורטות בדרך התורה"ק]. אבל היו אלו אורות בלי כלים מתאימים, וזה גרם לי בהמשך לחולשה רוחנית, ולפיל למקומות לא טובים, ועדיין כל הזמן הרגשתי שחסר לי משהו עמוק יותר בסיסי יותר וחיפשתי אותו מאד. מחמת הבלבול הזה, החלטתי בשלב מסוים להפסיק ללמוד קבלה, אבל ראיתי שזה חסר לי ואני כן צריך את זה, או חזרתי לזה, אבל

המשכתי בחיפושם.

ואיך הכרת את ברסלב?

נקודת המפנה הייתה כאשר יצאתי לסיבוב בקברי צדיקים בצפון. הייתי אצל רשב"י, ואח"כ בביה"ח העתיק בצפת, שם הייתי ציונו של האריה"ק והבית יוסף ועוד צדיקים. בין השאר הלכתי שם על ציונו של ר' שמעון שמשו של מוהר"ן. ידוע ומקובל בין חסידי ברסלב שכאשר הוציאו למסור דבר שליחות למוהר"ן, באים לר' שמעון הנ"ל ועושים אותו שליח. וזאת מחמת שמוהר"ן הבטיח לו שישמש אותו גם בעוה"ב. והנה כשהייתי שם קבלתי פתאום התעוררות גדולה, ואז מתוך התעוררות זו, בקשתי ממנו שילך למוהר"ן ויבקש ממנו שיעזור לי.

והנה באותו שבוע ארע לי ב'צירוף מקרים' שכמה פעמים נגשו אלי חברים, והציעו לי ללמוד ליקוטי מוהר"ן, אך אני דחיתי אותם ואמרתי להם שאיני רואה קשר ביני לבין הספר.

באותו שבוע בליל שישני שכבתי לישון, ואז ראיתי בחלום אדם מתקרב אלי. את פניו לא יכלתי לראות, היה זה אור גבוה מאד שלא היה שייך לראות ולהשיג (ואזכיר כאן במאמר מוסגר שלדעתי אין אפשרות לראות את פני רביה"ק שמזדככות ועולות במעלה משנה לשנה. מדובר באור גבוה הרבה יותר מהשגתנו. ואם יש מישהו שכן ראה צורת פנים כל שהיא, הרי שזוהי דמות ודמיון בעלמא, אב-דמותו האמיתית למעלה למעלה). ראיתי שאוחז בידי ספר גדול מאד, כולו עטוף זהב. בשלב הזה עדיין לא הבנתי משום-מה במי המדובר. שאלתי אותו: 'מי אתה?' וענה לי: 'אתה קראת לי, אני רוצה לעזור לך' - שאלתי אותו שוב: 'מי אתה?' ואז ראיתי שכתוב על הספר ליקוטי מוהר"ן, והבנתי במי המדובר.

עזרת הייתה בי, ושאלתי אותו: 'מה הקשר ביני לבין הספר (כלומר איך זה יעזור לי)?' ואמר לי: 'אל תדאג, אתה תבין!' שאלתי אותו: 'אבל איך לי חברותא?' וענה לי: 'החברותא שלך ילמד עמך!' בואת הסתיים

החלום המפעים. אבל אני לא הבנתי מי יהיה החברותא שלי. לאחר מכן פגשתי את החברותא שלי ללימוד קבלה, וסיפרתי לו את דברי החלום. הוא שמע את הסיפור, ואמר לי: 'אתה יודע מה, גם אני חלמתי על הנושא הזה (אך הוא לא רצה לספר לי בדיוק את פרטי החלום), אולי נלמד ביחד?' אז הבנתי את דברי רבינו שאמר 'החברותא של ילמד אותך'.

התחלנו ללמוד ביחד, והחברותא הסביר לי. התחלתי להרגיש איך אני מבין לא רק את מה שכתוב אלא גם את מה שכתוב בין השורות לפניהם ומאחוריהם, וגילתי עולם ומלואו בספר שהיה נראה לי כה זר ורחוק, ואם לא די בזו גיליתי שכל מה שאני למדתי במשך תקופה כה ארוכה בתורת הקבלה - הכל מקופל ומסתתר בתוך הספר הזה בצורה פשוט מדהימה ומפעימה.

לא פעם קורה שמישהו עובר לידנו (אני והחברותא הנ"ל) ושואל אותנו שאלות שונות. ומה שאני עושה זה פשוט להסתכל בספר, ותמיד אני מוצא שם את התשובה המתאימה בדיוק לאותה שאלה. וכך כל מיני אירועים שקרו לנו - אנחנו מוצאים לאחר מכן כתוב בספר.

מה הם הנקודות המרכזיות בברסלב?

הנקודה המרכזית ביותר לפי עניות דעתי - הוא ענין ה"ביטול"! הביטול הוא שורש הכל, והכל תלוי בוה. הן הביטול לבורא ית"ש - שכל ימים המצוות, האמונה וההתחזקות, תלוי בוה. וכן האמונת חכמים האמיתית מגיעה ע"י הביטול; וכן להבין ולהעריך את חברו כראוי - חשוב לבטל עצמו מול חברו.

נושא נוסף שהרגשתי וראיתי הוא, שככל שהאדם מתקדש יותר באכילתו, היינו לאכול בכשרות (שיש בוה דרגות בלי סוף ברמת הכשרות וכו') והן בעצם האכילה בקדושה - כך הוא מאיר יותר. ולסיום, יש לי רצון גדול להגיע לאומן, אמנם אני מרגיש שאני צריך להכין כלים מתאימים לקבל השפע הגדול שאפשר לקבל שם, ובעוה"ת תקוותי שבקרוב אוכה להיות שם.

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

>>> המשך מעמוד א'

נבאר זאת לענייננו, כפי שר' נתן מבאר זאת: בתוך המציאות של ה"לילה" - יש שני סוגי מצבים. יש מצב בו החושך וההסתרה גוברים כל כך, והבלבולים תופסים כל כך את המחשבה - שאין טעם לנסות ולהילחם. הפתרון במצב זה הוא - השינה. שינה יכולה להיות כפשוטו, או לחלופין 'ביטול המחשבה' והשתתות לחלוטין. לא לחשוב כלום. בפעולה זו האדם 'מפקיד' את נשמתו בתוך האמונה, כדי לשמור אותה מהבלבולים והכפירות, ולקבל אותה בחזרה בזמן המתאים - שלמה ובראה. אבל יש מצב כמו החצי השני של הלילה. שבו אמנם עדיין חשוך, אבל אפשר 'להילחם' עם החושך. לעורר את האמונה, ולחפש את האור. ואז צריך דווקא להתגבר על השינה, לקום ולעבוד על

האמונה, לבנות אותה ולסעדה, עד שמתוך כך יגמר החושך, ויאיר ויזרח אור הדעת. וכיצד? נחזור שוב לעבודת ה"חצות". בחצות הלילה עלינו לעשות שלשה דברים: תיקון חצות, התבודדות, ולימוד תורה. אלו הם שלשה שלבים של בניית האמונה, כדי לצאת מהחושך ולהגיע אל אור הדעת.

תיקון חצות - הוא קינה ואבלות על החושך. כשאדם מקוון ובוכה - לא מתוך עצבות וייאוש, אלא מתוך לב נשבר ותקווה - הוא עושה את הצעד הראשון. הוא שובר את שלטת החושך. ואינו משלים עמו. לאחריו באה ההתבודדות - שהיא חיפוש הטוב. כשההתבודדות נעשית בלילה, היא מקבלת פנים חדשות. כמאמר הכתוב: "אזכרה נגינתי בלילה, עם לבבי אשיחה, ויחפש רוח". השיחה עם השי"ת

בלילה היא חיפוש הרוח הטובה, ובניית הניגון. בשעה נקייה זו של תחילת היום, עוד אין על מה להתלונן ועל מה לבכות, אלא רק מה לחפש. הדיבור נסוב כולו אודות החיפוש איך לחיות חיים טובים, ואיך לגלות את הניגון שלהם. זהו הצעד השני - החיפוש של האור.

והשלב השלישי הוא לימוד התורה. התורה היא היא האמת. ובלילה היא גם נעשית לשם האמת. ואז היא בונה בתוכו של האדם את הכח לגלות את האמת, ולהאיר את נשמתו באור הדעת. וממילא, הסיום של כוה לילה - מוכרח להיות יום. ואז מניחים תפילין שהם אור הדעת, ומתפללים שחרית, שהוא הניגון שנברא מתוך עבודת הלילה.

הזדמנות מיוחדת

לאחר תרומה מיוחדת שקבלנו מנדיב לב בעילום שם ישנה אפשרות לכל החפץ לקבל את העלון בדואר ללא תשלום המעוניין יפנה למס' טל. 0527149713 נא להעביר לחברים ולמכרים

הודעה משמחת:

בתרומה של 50 ש"ח ניתן להקדיש מדור, לרגל שמחה, או לישועה, או לע"נ יקירכם וכיו"ב.

להיות או לא להיות

מתוכנת - אלא תלוי ברצוני. אם ארצה אעשה. ואם לא ארצה לא אעשה. מבחיל. כשקלטתי את זה הדועעתי ואמרת: להשם: "אוי ואבוי! למה? למה?!! זה נורא מפחד! למה השארת לי את הבחירה, ואם חס ושלום אני לא אעשה?!!!"

כשילד קטן קולט שהוא יכול לעשות משהו, לא משנה מה, כשאת אומרת לילד: "וואו, אתה עוזר לי!" והוא כולו גוזל בן שנה וחצי, העניינים שלו מתחילת לנצנץ. עבורו זה הדבר הכי מדהים בעולם: אני שווה. יש לי ערך. אני מביא תועלת בעולם. אבל העולם, שמתם לב, מאוד מעודד אותו הפוך. יש בעולם את הכוחות שרוצים שרק נחלד, רק נקטן ורק נאבד מהכוח שלנו. כולם אומרים שאנחנו דור מפונק, אבל צריך להבין שפניק הוא לא עצלות מכוונת כמו שרגילים לחשוב, אלא סוג של מחלה בפני. כשאומרים למישהו "אתה מפונק", אומרים לו, בעצם: "איבדת משהו מאוד עמוק, איבדת את הרצון שלך. המנוע שלך כבה. איבדת את האמונה שלי אני יכול ואני אצליח, איבדת את השמחה של העשייה".

הרצון להיות יצוני, עושה, הוא הרצון הכי עמוק והכי מדהים שלנו נבראנו אתו. אנחנו צלם אלוקים. כמו שקדוש ברוך הוא בורא את העולם, גם לנו יש כוח של בריאה. בשבילו באנו. ואם הכוח הזה נפגע, אנחנו לא רעים, אנחנו מסכנים. חסר לנו משהו מאד עמוק.

יש חוקרי טבע שמבליים שנים ארוכות במחקרים וצילום בעולם. הם מתעדים את החכמה הטבע הנדירה, שכאשר מסתכלים עליה בעיניים פקוחות ורואים את כל ההקשרים בה, היא מרגשת בצורה שקשה לתאר. מדהים לראות איך כל ביוא נברא למשימות הראויות של שרידה, ואיך הכול בשרשרת מדויקת, עד שאם דבר אחד קטן היה משתבש או חודל, חתך שלם בטבע היה נכחד לגמרי והעולם כולו היה מודעווע קשות.

הדבר הכי מרגש והמוחי זה לקלוט איך הבריאה כולה מתוכנתת למסירות נפש. כשמתחילים על איך צדים, על איך ניצודים, ובעיקר על איך דואגים לביצים או לגוזלים, רואים מסירות נפש מבהילה. כל העולם מוסר את נפשו בדבר השם. ממש. כל הציפורים וכל הקופים וכל האריות וכל בני החי. העולם כולו מורכב ממסירות נפש שאי אפשר להכיל. בבריאת העולם אמר הקדוש ברוך הוא: "יהי פנינון", ומאז הפנינון, בכל נפשו ומאודו, במסירות מופיעה, ממשך לעשות "יהי פנינון". מחזור אחרי מחזור. ממשות ימי בראשית ועד הסוף האחרון. יהי סלמון. יהי דובי קוטב. יהי אריות וליויתנים. יהי נמלים זעירות. יהי דול דומם צומח וחי שיש בעולם. זה פשוט לא ייאמן.

אחרי שפגתי את זה, וקלטתי את העוצמה הנוראית של כוח הבריאה שמתגלה פה, איך "בדבר ה' שמים נעשו" פשוט מתרחש כל הזמן - יום יומים אחר כך, שבת' עם עצמי ופתאום חטפתי ביועווע את הרבנה שחיידך שאצלו הכל תלוי ברצון, זה מיסטר בגאדס. פחד, ממש לא ייאמן. בעולם כולו זה טבע אוטומטית אבל אצלי זה לא מוטבע ולא

מה בקשתך?

הרבנית דבורה קרשביים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

וכדאי שתעייני גם בשיחה שמ"ב, שם מובאר שלכל אחד יש את הסדר שלו בתורה, מאיפה הוא צריך להתחיל (כי נשמתי שיבת לשם), ורק משם הוא יכול להמשיך לכל התורה בס"ד.

עד כאן ציטטתי לך כמה שיחות. אבל עצתי האישית היא: שוחחי על כך עם בעלך! אל תבואי ביטענה! [מדוע אתה משקיע רוב הזמן וכו'], אלא מתוך התעניינות, ואחת שצריכה חיזוק בענין. תני לו לחזק אותך.

יתכן ולמדת כמוני בסמינר ליטאי, שיחד עם החבילה הנפלאה של אהבת תורה שקבלנו - קבלנו בלי משים גם הרגשה שאנחנו צריכות להשגיח על הבעל, לכונן אותו כמה ללמוד, כמה סדרים, עם אלו חברות, וכן הלאה. אנחנו מסכימות "להקריב" את עצמנו כולנו על לימוד התורה, אפילו לא לתת לו להוריק את הפה, אבל לא מסכימות (בת מודע) לוותר על השליטה הזאת בחיי התורה של הבעל, ולהבין שאנחנו רק נשים פשוטות, ואם נרצה להיות נשים כשרות זה רק לעודד לחזק ולשאוב מהבעל עצמו את החיות הרותנות.

חז"ל מפרש את הפסוק "כן יתן לידיו שינה" - "ידיו" אלו הן הנשים שמגדודות שינה מעיניהם, וממתנות לבעליהם שישונו מבית המדרש. אבל כמדומני שבדורנו עיקר המעלה הוא הסבלנות של הנשים להתמתן עד שבעליהן ינסו לביהמ"ד, או יותר מדויק שישונו מבית המדרש האישי שלהם. לא לתת 'עצות נכונות', אלא להתפלל על הבעל בכל לב, ולהמתן בסבלנות שיזכה להגיע לכל התורה כולה בקצב שלו.

לתוספת אספר לך סיפור אישי מבעלי הרב מנחם קירשביים שליט"א, שהוא ראש כולל ברסלב בבית שמש. כולל חשוב שמונה כמאה אברכים. והנה במסגרת נסיעות לארה"ב להביא תרומות עבור הכולל, הוא ערך שנה שעברה ערב התרמה, שבו השתתף הרה"ג הר' אליהו בער וויכטפויגל ראש ישיבת "זכרון משה" בארה"ב. הרב נשא דברים ואמר:

"חז"ל אומרים 'בראתי יצר הרע - בראתי תורה תבלין'. אבל בימינו יש ים של תאוות. כך שרק לימוד - אין בו מספיק הצלה לדור! וצריך דבר נוסף". בהמשך הוא הציע כל מיני רעיונות. לדוגמה טיבלה במקוה כל יום שמוסיפה טהרה. הרי לך שגם ראשי ישיבה ליטאי גדול מבין שהדור חולה ביותר, ולכן חייבים להשקיע בדברים שמביאים לאדם הצלה רוחנית.

ולכן פשוט פתחתי את הספר "חיי מוהר"ן" (בפרק העוסק במעלת תורתו וספריו הקדושים, ובעוד מקומות) ואני מציגה בפניך את הדברים, בתקווה שיהיה לתועלת, ויח"ו לא אשגה ולא אכשל.

נתחיל בשיחה שצ"א. רבינו מביא משל ממלך שבנו יחידו היה חולה, ולא עזרו לו שום תרופות, עד שהרופאים התייאשו ממנו. בתוך כך הגיע רופא מופלג, והמלך התנתן בפניו שישתדל לרפא את בנו. ענה הרופא: תדע שבנך חולה מסוכן, וא"א לתת לו לתוך פיו אפילו טיפה אחת מהתרופות הרגילות. אבל יש תרופות יקרות כאלו, שצלוחית קטנה עולה אלפי שקלים וצריך לשפוך לפיו, ואולי יכנס טיפה אחת לפיו, ועי"ז יהיה לו רפואה.

מובן מנך, שהדור שלנו חולה מסוכן. הדור הטרוד, המבלבל, העצוב, המדוכדך, המטורף, והמיואש. ואמנם ישנם תרופות נפלאות שטמונים בכל חלקי התורה, אבל אנו חולים כל כך שזה לא מועיל. כלומר, זה לא מספיק משפיע לעודד אותנו מהעלפון הכבד שאנו שרויים בו. ולכן הגיע רבנו הקדוש, והביא לנו תרופות יקרות ונפלאות, שיש בהם תרכיז של רפואה חזק כל כך, עד שכפית אחת יכולה לרפאות אותנו. אבל הבעיה היא, שהפה שלנו סתום וחתום, ואינו מוכן להכניס כלום פנימה [כמו שבאמת המציאות, שרוב האנשים לא מוכנים להכניס לפה את התרופה הזאת], ולכן צריך לשפוך דליים שלמים, כדי שלפחות כפית אחת אכן תכנס עמוק ללב, ואז כבר נוכל להתעורר לחיים, ולמצא זמן ולב ללמוד את כל התורה כולה, כפי שרבינו רצה ודרש מתלמידיו.

ולכן בינתיים אם בעלך מקבל חיות מספריו רבינו, ובזה משקיע את רוב זמנו - כנראה שזו התרופה המדויקת והנכונה בשבילו, והיא זאת שנותנת לו חיים שמחה וחיות בעבודת ה'.

נמשך לשיחה שמ"ז. "היה מורו את אחד ללמוד את ספרו. ואמר שהוא מצוה גדולה ללמוד ספרו הרבה. ואמר לו שיכולן להיות נעשה בעל מח גדול על ידי ספרו, כי יש בו שכל גדול ועמוקות נפלא מאד, וגם אם יתמידו בספריו, יוכלו לזכות להיות איש כשר באמת". נמצא שדווקא ע"י הלימוד בספרים אלו, אפשר לקבל מח גדול עי"ז ינתן יהיה ללמוד את שאר חלקי התורה.

שאלה:

כבוד הרבנית תחי', שלום וברכה.

רציתי לשאול בקשר ללימוד ספרי ברסלב.

אנו נחשבים משפחה ברסלבית, אבל אכפת לי שבעלי משקיע את רוב הזמן ללמוד בספרי ברסלב.

אין לי ח"ו התנגדות לכך שהוא לומד ספרי רבינו, אבל אני מרגישה יותר סיפוק והנאה כשהוא לומד גמרא, מאשר כשהוא לומד ליקוטי מוהר"ן וכדו', ולכן קשה לי לראות שהוא משקיע יותר בספרי ברסלב.

תשובה:

לשאלת החשובה שלום וברכה!

קשה לי לענות לך, כי בעצם אינך שואלת שום שאלה, אלא מספרת תחושה, ומתארת 'מצב' מסוים. לכן אכתוב אני את בקשתך (כפי שם המדור) לפי הבנתי, שזו 'בקשה' יותר מאשר 'שאלה', כאילו את אומרת: 'תני לי חיזוק שלימוד בספרי ברסלב זה דבר חשוב ויקר, ושווה את הזמן שמשקיעים בלימוד זה'.

ובכן, קשה לי לתת את החיזוק הזה בתור אשה - שאמנם זכיתי בזכות הגדולה ביותר להיות נטועה בפרדס הנפלא של ר' נחמן, ובכל זאת, מי אני הקטנה ועוד אשה - שתבוא ותתחיל להגיד מה חשוב ומה לא, מה כדאי ללמוד יותר ומה פחות, זה נראה מוגזף ששתי נשים תתפלספנה על עניינים דקים ורוחניים כאלו.

אבל תחושותי החזקה היא - למרות שכמעט לא כתבת שום פרטים מלבד זה שאתם נחשבים משפחה ברסלבית - שאת אכן לא באה להתפלסף ולהתדיין, אלא אכן רוצה לשמוע. כי באמת לפעמים מרוב שהדברים ידועים, לא מדברים עליהם, ולפעמים דווקא מחמת שאתם משפחה ברסלבית, נראה לאב או לבעל שאין צורך להעמיק בדברים, ומספיק המסורת וההויה המשפחתית. אבל לך זה לא הספיק, ואת צמאה להבנה עמוקה יותר, ובעיקר לחוש באמת את הגדלות והעונוג שיש לתורת ולשיחות של ר' נחמן מברסלב.

במדור זה נארח בעז"ה בכל פעם אחת מהנשים היקרות, שבעליהן התקרבו לתורת מורה"ן, ונשמע מפיהן כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנושא.

סיפוריה של גברת ש. בראנד תחי, מודיעין עילית

ספרי לנו מעט על הרקע שלך:

הגעתי מבית בני-ברק, והונכתי באורחי ליטאית. אחי למדו בישיבות "תפרח" ו"גורודא", ומהם קבלתי השקפה ליטאית מובהקת - מסיירות נפש לעמל התורה ודקדוק הלכה. האמנתי שהומרות מוכיחות על הרצון של בן אדם להתקרב לה, ולעבוד אותה.

כשהגעתי לשידוכים, חיפשתי בחור תלמיד חכם ו'פרומר', וכך קבלתי ב"ה את בעלי, תלמיד חשוב בישיבת סלבודקה, ראיתי שהוא מאד מבקש אמת, וזה מאד מצא חן בעיני. אחרי האירוסין, שמתי לב שחתי המיועד מעריך כמה מחוגי החסידים. הוא הרבה לדבר בשבחם בעיניי קדושה ושמירת עניינים. ואם כי היה ברור שהוא משתייך לחוג שהולך בדרכי החזון איש, עם זאת היה לו קצת בקורת על כמה נקודות שאצל הציבור הליטאי קצת חלשות (גם אצל הצבור המוגדר 'פרומי'). הוא כל הזמן היה במצב של ביקוש וחיפוש אחר האמת.

מתי ואיך התקרבתם לברסלב?

בעלי למד בכלל "חניכי סלבודקה". כשנתיים לאחר נישואינו, בעלי פגש את הרב עופר ארז שליט"א, שהתגורר אז בסמיכות אלינו. הרב עופר לא היה מוכר כלל בקרית ספר, ומישהו פלט לבעלי שהוא הרב של קבוצת בעלי תשובה ברסלבים בעיר. בעלי התפעל מאד מדרומו, מהשפלות ועדינות הנפש. הוא מיד הרגיש שמדובר באדם מורם מעם. פעם ניגש אליו לכר עמו כמה נושאים בנימויות התורה ובכתיב הקבלה, שבעלי התעניין בהם. והשיחה הזו הפכה לכמה שיחות שהתקיימו בשעות הקטנות של הלילה... אני לא ידעתי מכלום. בעלי היה אומר לי בחצות "אני יוצא ללמוד איה שעה עם הרב ארז, רק בשעות האלו יש לו זמן", לא העליתי בדעתי במה מדובר, לתומי שערתי שמדובר באחד מחשובי האברכים בכלל שלו...

עוד לא ידעתי מכלום. אינני זוכרת במדויק, איך פתאום התחיל בעלי לדבר ואמר שהוא שוקל לעזוב את הכול ערב שלו (שקבלו בו כמה נוסח בותר), כי גילה בית מדרש שמזכירם בו מרגליות והלומים... היו שם אברכים שרובם ככולם בעלי תשובה שעברו הרבה משברים, אנשים שהסביבה דוחה, אבל בעלי התפעל מהם, הוא ראה את הענוה והביקוש האמתי שלהם להתקרב לה, ויותר מהכל היה מלא התפעלות משעוריו העמוקים של הרב עופר שליט"א. ומפרישותו מהעולם הזה, בהמשך הוא החל להכיר את הציבור שם, והוא היה המום לגלות אברכים בני דורנו עם שמירת עניינים במושגים של רבי שמואל שפירא זצוק"ל.

איך קבלת את זה?

לא העליתי בדעתי שבעלי עושה שינוי, חשבתי שהוא רק "הולך" לבית המדרש של ברסלב כדי לטעוץ איה שעה, אבל להיות ברסלבי? מה הקשר בינו ובין כל המושגים ושבוירי הנפש שנמצאים שם? הרי פשוט שלא קרב זה אל זה...

אבל בעלי החל לטפס את אט דיבורים מרבינו, והתחלתי לקלוט שרוב חדשה מופתת בו. על אף שהדברים השפיעו עלי מעט, הייתי חדורה בהשקפות ליטאיות, והיו לי המון תמימות ושאלות על מושגים שמעולם לא שמעתי עליהם. רציתי שבעלי יחזור להשקפות "ליטאיות" נורמליות, וחשתי מאד מתגובת המושפחה והחברה לכשזוועדו להשקפותיו החדשות, קיוויתי שזו התלהבות חולפת.

יום אחד בעלי הביא לי את הספר "סיפורי מעשיות", אמר לי שמדובר במין משלים מורכבים ועמוקים. התחלתי לקרוא והייתי המומה, לא הבנתי: רבי נתן ספר את המעשיות הללו? ממת? מספרים צדיקים כאלו אגדות מוזרות?? אבל כשהגעתי למעשה מבעל תפילה ומהשבע בעטלע"ס כבר היה ברור לי שיש כאן סודות עמוקים מאד, זו הייתה הפעם הראשונה שבה התנוצצה בי איזו שהיא הבנה שמורה"ן היה באמת צדיק ענק, ושברסלב יש אולי מה למצוא לי.

בעצתו של בעלי התחלתי להגיד תיקון הכללי כל יום, תתם בתור סוגיה, עוד לא התחברתי. וכשהוא הציע לי ללכת לעשור של ברסלב לנשים, הלכתי אפילו שלא התלהבתי, לא היה לי נאה כל הקשר הזה עם חוג בעלי תשובה מעדות המזרח. חשתי זרה בין הנשים שהגיעו מרקע וממנטליות כה שונים, אבל רציתי להבין מה מצא בעלי ברסלב. עם הזמן ראיתי את היופי הפנימי של חברות השיעור, את חיפוש ההתקרבות לה, הענוה וביקוש האמת, את אמונת הצדיקים והשמחה בכל נקודה של התחזקות. אפילו התחלתי לאהוב את ה'אורות' שלהן, גם התוכן של השיעורים ב'סיפורי מעשיות' היה חידוש עצום בשבילי.

שחנ"ש - שיחת נ'שות שלומנו

אין יאוש [א]

סטיגמה שאינה מחמיאה - פירושה 'יאוש'! כל הדלתות שבלי משים אנחנו סוגרים - ואפילו נועלים - בפנינו או בפני אחרים תחת משפטים מסוג: "עד כאן, ויותר אני לא מסוגלת", "זה לא בשבילי" "אני פשוט לא מגיעה לזה" "זה לא התחום שלי" "הילדה הזאת פשוט לא אחראית, נקודה!" "הילד הזה לא יודע חשבון, אין מה לעשות" - כל אלה נכללים תחת הכותרת: "יאוש"!!!

חוצה דוגמאות מוח' היום יום? אחותי הצעירה היא טיפוס נקי ויסודי, ואהבת מאד לנקות, הבית שלה באמת מצוחצוח. יום אחד היא באה לעזור לי בניקון, וכנראה שהרגשתי קצת צורך להתנצל על איך שהבית שלי נראה, אמרתי לה: "תקשיבי, הייתי מאד שמחה אם הבית היה יותר נקי, אבל ב"ה יש את כל הקטנים, והעבודה שלוקחת לי שעות רבות ביום. זה המצב אצלי, אין מה לעשות". וזהו העניין שבפסוק: "אם היית רוצה היית יכולה". והיא צודקת.

אני לא אומרת שכל אשה צריכה להגיע לפרפקציוניזם בכל תחומי החיים, ממש לא. את יכולה להחליט שאת מסתפקת ברמה מסוימת של ניקון, אבל מתוך בחירה שזה מספיק לך ואת שמחה במצב הזה, ולא מתוך מחשבה שאת לא מסוגלת! את ממש לא חייבת להצות שהבית שלך יראה בית מרקחת, אבל תדעי שאם היית רוצה היית יכולה.

אותו דבר לגבי הרגלי אכילה בריאים. את שומעת הרצאה נגד סוכר לבן, השתכנעת, ואת ממש רוצה לא להכניס יותר לבית את המוצר הזה, אבל את אומרת: "אין סיכוי, הילדים שלי התרגלו כבר למהות, זה לא לך... יאוש" ממדרגה ראשונה! וטוב לא אמרתי שאחרי כל הרצאה תלכי ותרגידי את הבית, אבל תדעי שאם את באמת רוצה, אם זה ממש חשוב לך - אז את יכולה!

חל: יש לי גם דוגמא מעצמי. אני חוצאת את תחום האפייה מהלוקסיון שלי, אני קונה מבלתי, מבכסת, מנקה, אבל החלטתי שאופה אני לא יכולה להספיק הכל! אין את המושג אפיה אצלי! עכשיו אני מבינה שפשוט נח לי 'להתיאש' מזה ודי, אבל באמת למעשה יש הרבה הודמנויות שאם היית רוצה למצוא אותן - היית בהחלט מסוגלת לאפות.

חל: ותרשי לי להספיק עוד דוגמא קטנה מתחילת שיחתנו. אני מצטטת אותך: "אני לא כזו זורמת, ושיעורים מאד מפתחים אותי", מדוע החלטת על עצמך? מדוע סגרת בפניך את הדלת? אולי הפעם כן תזרמי? אולי עוד ידיו שיעינים שלא יפחידו אותך בחיים?!

חל: אל התפסטי אותי על המילה! דיברתי בעברית, לא בברסלבי"...

חל: הפעם אהורתי לך. אבל עיקר מונחי הייתה להגיש שהדוגמאות שהשתמשו בהם - היו בסך-הכל דוגמאות גשמיות-פשוטות, ואנחנו נכתבו לראות שאפילו בהם לא צריך 'להתיאש'. אבל עיקר הנושא של 'אין יאוש' נוגע לדברים רוחניים ולעבודת ה'. ועל כך נשוחח בהודמנות הבאה בעז"ה.

חל: תודה שהארת את עיני! היה נפלא לדבר איתך, ואשמך להמשיך את הנושא בעז"ה. וגם ארצה להבין איך באמת אפשר להגיע לאמונה הזו ש'אין שום יאוש בעולם כלל'???

חל: או בינתיים נעשה שיעור בית: כל אחת מאתנו לוקחת דף, וממלאה אותו במקרי יאוש - קטנים או גדולים - שנתקלו בהם במשך היום. ואחרי שהדף יהיה מלא, נשב יחד לראות איך ומדוע לא 'להתיאש', להתראות.

חל: שלום רחל, טוב לראות אותך, מה שלומך?

חל: ברוך ה', אם הייתי יודעת שאפגוש אותך בגינה, הייתי יוצאת יותר מוקדם ועם יותר חשק...

חל: אז מה את מספרת? מה חדש?

חל: האמת, יש הרבה חדש, וזה ממש הגשחה שפגשתי דוקא אותך היום, הרי גם בעלך נתפס ל'כת ברסלב'...

חל: גם בעלי התחיל עם זה, ואחרי נסחפנו אני והילדים אחרים, אבל מה זה "גם"? חל: גם בעלי. מישהו מהכולל סחב אותו ללמוד ספרי ברסלב. כמעט שנה הוא למד ונשאר 'מבחוץ', ופתאום הוא ממש 'כנס' לזה בכל רמ"ח וט"ס"ה. אלא שאני לא רואה את עצמי שם, אני לא כזו זורמת שעוברת כ"כ בקלות ממשבצת אחת לשנייה. שניימים מאוד מפתחים אותי. חוץ מזה שיעדין לא בדיוק תבנתי מה היה חסר לו, ומה הוא מצא שם.

חל: אני ממש מבינה אותך, וזה באמת לא פשוט. ואולי דווקא בגלל שעברתי בעצמי מסלול דומה ממש לא זמן - יש לנו בחלטה שפה משותפת. אם אוכל לעזור לך אפילו במשהו, אעשה זאת בשמחה.

חל: האמת שאני מאד מנבולת, לא יודעת בעצמי איך אפשר לעזור לי.

חל: נסי לחשוב רגע על דבר אחד שהציק לך, אפילו נקודה כלשהי, וכך לאט לאט נוכל לבדוד לך עוד ועוד נקודות.

חל: הדבר הראשון שעולה לי כרגע בראש - קצת מעוץך לומר...

חל: שום דבר לא מעוץך! תרגשי לגמרי בנוח.

חל: לחאונתי אני שומעת את בעלי יותר מידי פעמים אומר את המשפט: "אה, אין יאוש!" אבל כזו התלהבות!! רואים שזה עמוק אצלי! ובאמת זה לא סוד שהשידוכי מופליר בברסלב זה "אין שום יאוש בעולם כלל".

ואני מתפוצצת: ריבנו של עולם! מה כ"כ רע לך שאתה 'מתנחם' ולא 'מתיאש'? אנשים שרים את השרי הזה כזו דבקות והתלהבות כאלו הם מול תאי הגנים - ובכל זאת אינם מתיאשים... אני חושבת על בעלי, סך-הכל החיים שלו סבירים בהחלט, או מה לך-כך מייאש אותו, ומה הוא מלתכת בו?

חל: כשאת שואלת את השאלה הזו, אני חושבת פתאום שבאמת מסתבר שהרבה אנשים מרקלמים את ה'סיסמה' הזו בלי ממש להבין אותה. אבל נראה לי שאחרי שבתניימה זה "יאוש", כבר תבני לבד את התשובה.

חל: אני מבינה שאת מחזיקה באמתתתך מילון "עברית-ברסלבי"...

חל: אוהו! המילון הזה עב-כרס יותר ממה שנדמה לך! ובכן, בעברית המדוברת, המילה "יאוש" אכן מתאימה את אדם שעומד ל"ע מול סכין של מחבל בלי שום סיכוי הנראה לעין, והוא מתמודד עם העיסוק האם להתיאש, או להאמין כמו שאומרים: "אפילו חרב חדה מונחת על צוואר של אדם לא ינעם עצמו מן הרחמים".

ואילו בשפת ברסלב 'יאוש' הוא מושג שלצערנו הרבה יותר קרוב אלינו, מעשי ויומיומי. אנחנו לא שמעים לב כמה פעמים ביום אנו עומדים במצב של יאוש, ואז יש לנו את הבחירה אם להתיאש או שלא להתיאש.

למה אני מתווננת? כל השלמה עם החיסרון - פירושה 'יאוש'! כל הצמדת

איך התמודדת עם תגובת הסביבה?

מצד השכנים - היינו זוג צעיר, גרנו בשכירות, ולא היה לנו קשר כל כך עם השכנים. וכשעברנו דירה, כבר הצגנו את עצמנו כשייכים לחסידות ברסלב.

מצד המשפחה - בעלי ספר לתורים שלו, והם קבלו את זה. הגישה שלהם מאד פתוחה בדרכי עבודת ה', ובעלי הוא הבן השני שנהיה ברסלבי. הם חששו קצת שבעלי ילמד פחות, ועוד כמה נקודות ספציפיות שהם תהו עליהן, אבל באופן כללי לא היה להם בעיה. להורי לענות זאת במושך שנתיים לא העותי לגלות, רק לאחי ספרתי והוא שמר זאת בליבו, בראש השנה אמרתי לתורים שאנו נסעוים לגיטימי בירושלים.

רק לאחר שנתיים החלטתי לגלות להם. התברר לי שהם כבר חשדו בכך קודם, אי מי דאג להעביר להם ידיעה שבעלי 'ניצפה' בראש השנה באומן... אבל כעת נודע להם הדבר בבירור.

כמבט לאחור, שבירת הסוד מאוד הקלה עלי. כמה שחששתי מתגובה קשה מצד המשפחה, הרי שלמעשה הייתה הסכמה שבשתיקה. עד היום אני מתמודדת עם הצער על כך שבלבם של הורי אינם הכי שבעי רצון מדרבנו, אבל אני מעריכה את החכמה שלהם לדעת לשתוק.

מה נתנה לך ברסלב באופן אישי?

רבינו העלה אותנו לרמות אחרות בעבודת ה', והסתכלות אחרת על עצמנו, על אחרים ועל כל מה שקורה סביבנו, ולהבנה אחרת לגמרי בצדיקים, אצין

רק כמה נקודות ממש על קצה המזלג.

אמונה חיה: ברסלב הביערה בתוכנו את אש האמונה, נכון שהאמונה הייתה קיימת קודם, אבל זו הייתה אמונה שלכית, אמונה קרה, בברסלב קבלנו אמונה חיה. המבט שלי היום על צדיקים ולא דווקא מברסלב, הוא הרבה יותר מעריך ומאמין.

להעריך את השני: בברסלב למדתי להסתכל בעין טובה על כל יהודי, גם מחוגים אחרים וגם על אלה שבשוליים. אלו הנשמות הגבוהות שנתנו להם את התפקיד לגלות את ה' בהסתרה שבתוך ההסתרה... אינני יכולה להסתכל עליהם מלמעלה למטה, רק להצטער בשבילים על הסבל שהם עוברים.

היחס לדקדוק ההלכה: בעלי למד בשעוריו של הרב עופר שכך קיבל מוקני ברסלב, שרבינו נתן לנו יסוד, שהחומרות אינן 'מטרה', אלא 'עור' להתעלות בעבודת ה'. לכן חשוב לבדוק בכל חומרה שהיא מעבר להלכה - אם היא מעלה אותנו לדבקות בה, או שאינה מוסיפה. וכשאני מוסיפה, היא לפעמים - ללא מודעות - מביאה לחסרון בדבקות בה'.

להפוך ירידה לעליה: רבינו לימד אותנו שמכשולות לא נבהלים, לא נלחצים, לא מכחישים, לא בורחים, לא מדחיקים ולא מתיאשים. את תגובות ה' חוככים לעליות, מדברים על כך עם ה', מוחים על הלא טוב שעשינו ושגילינו בתוכנו, ומקבלים הכנעה ושפלות, מפתחים קשר שיר ואישי עם בורא העולם, וממילא מגיעים לשמחה ולאמונה.